



Oulu Capital
of Northern
Scandinavia



TUIRAN KESKUS

Kevyt maisemaselvitys

22.10.2021



Kevyt maisemaselvitys Tuiran keskus

Tuiran keskuksen kevyt maisemaselvitys on tehty kartassa esitetyllä, yhtenäisellä punaisella viivalla rajatulle alueelle. Punainen katkoviiva on asemakaavamuutoksen lähialue, jolle hankkeella voi olla vaikutuksia.

Maastokäynnit on tehty 5.8. ja 13.8.2021

SUUNNITTELUALUE

Suunnittelualue sijaitsee Tuiran kaupunginosassa keskeisellä paikalla. Alueella on tällä hetkellä vuonna 1900 rakennettu, suojeltu koulurakennus, koulurakennus vuodelta 1974, päiväkotia, päivittäistavara kauppa S-Market ja asuintalo. Kortteleiden välissä sijaitsee Merikosken puisto, jossa on leikkipuisto, urheilukenttä ja yleistä viheraluetta. Oulujoen ranta on 60–300 metriä alueen eteläpuolella ja Oulun kauppatorille on matkaa noin 1,3 kilometriä. Pohjoisessa alue rajautuu Valtatiehen, idässä Välipolkuun, etelässä Koskitiehen ja lännessä Kytkintiehen.

VILMO

Oulun viheralueverkosto- ja monimuotoisuussuunnitelmassa (VILMO) ei ole merkintöjä tarkastellulla alueella. Alueen läheisyydessä on sekä oleva virkistysyhteys että viheralueverkoston keskeinen osa. Viheryhdytykselle on todettu olevan tarvetta voimalaitoksen alueella ja uhanalaiskeskittymä kulkee jonkin verran alueen eteläpuolella.

VANHAT KARTAT

Vanhoista kartoista nähdään, että tarkastellulla alueella on ollut vuonna 1953 vanhan koulurakennuksen lisäksi muutamia pienempiä taloja. Tuiran alueella on toiminut sairaala, ollut asutusta ja havupuuvältaista metsää tarkastelualueen länsi- ja pohjoispuolella kartassa näkyvällä alueella. Vuoden 1965 kartasta voi huomata, että lähialueella pienemmät talot ovat korvautuneet isommilla ja teiden linjaukset ovat muuttuneet. Mainitut viheralueet ovat tässä vaiheessa vielä säilyneet. Vuonna 1989 tieverkosto on ympäröivällä alueella tiivistynyt, pohjoispuolen viheralue on hävinnyt ja tarkastelualueelle on rakennettu lisää taloja.



Kuva 1 Tarkasteltu alue kartassa yhtenäisellä, punaisella viivalla. Punainen katkoviiva on asemakaavamuutoksen lähialue, jolle hankkeella voi olla vaikutuksia.

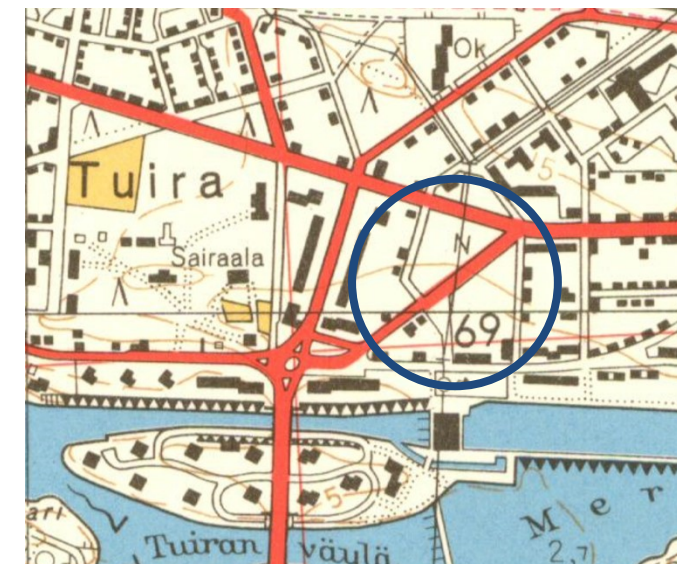


Kuva 2 VILMO-yhteydet punaisella katkoviivalla rajatun asemakaavan muutosalueen läheisyydessä. Tarkastellun alueen sisällä ei ole merkintöjä.

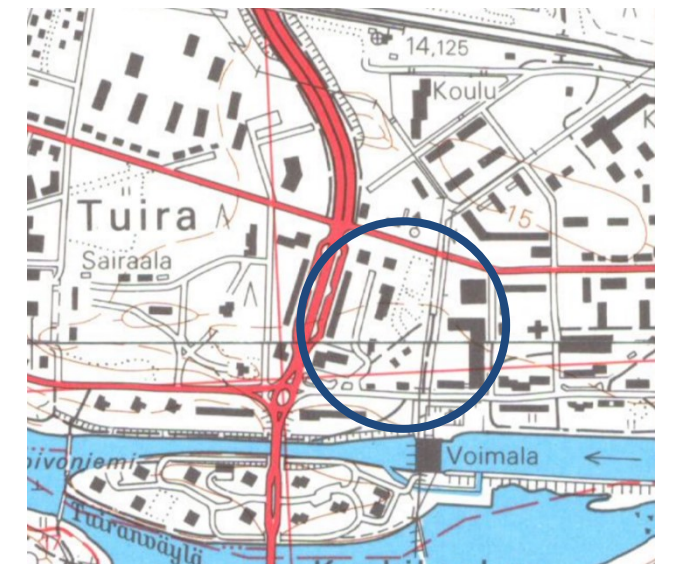
K



Kuva 3 Karttakuva vuodelta 1953. Tarkasteltu alue on sinisen ympyrän sisällä.



Kuva 4 Karttakuva vuodelta 1965



Kuva 5 Karttakuva 1989



SUUNNITTELUALUEEN MUUTOS ILMAKUVISSA

Vuoden 1931 ilmakuvassa näkyy oikealla alalaidassa suunnittelualueella yhä oleva vanha kansakoulu. Alueella on muutamia taloja, samoin suunnittelualueen länsipuolella. Muutoin alue on pääasiassa peltoa ja puita. Aluetta halkoo tie lounas - koillisuunnassa. Kuvan vasemmassa laidassa kulkee isompi tie lähes samalla linjauksella kuin nykyinen Merikoskenkatu.

Vuonna 1961 alue on muuttunut jo paljon. Kansakoulun viereen on rakentunut lisää taloja ja pelto on muuttunut puistoalueeksi. Alueen keskellä oleva tie on leventynyt samoin kuin Merikoskenkatu. Puita on vielä säilynyt ja pientalot suunnittelualueen länsipuolella ovat muuttuneet pientaloista kerrostaloiksi. Suihkulähde näkyy kuvan yläosassa isomman kentän oikealla puolella pyöreänä muotona. Pohjoispuolella kulkevan tien vierellä näyttäisi olevan jo katupuuvivistö.

Ilmakuvassa vuodelta 1971 näkyy koilliskulmassa jo suurehko rakennus. Keskellä kulkevan tien linjaus on kaventunut kymmenen vuoden takaisesta kuvasta. Kuvasta voi erottaa myös nykyisen leikkipuiston kumpareen vieressä kasvavat männyt.

Vuonna 1980 otetussa ilmakuvassa on näkyvissä uudempi koulurakennus ja koulujen eteen rakennettu kenttämainen piha. Suunnittelualueen sisällä olevien reitien määrä on kasvanut. Marketin parkkipaikka on laajentunut. Suihkulähteen pyöreä muoto näkyy puistossa jälleen, tällä kertaa alempana puistossa.

Vuonna 1999 koulunpihalle on tullut muutamia pensasalueita, jotka ovat samoilla paikoilla yhä. Vanhan koulurakennuksen luoteisnurkalla olleet puut on poistettu. Koskitiellä puolestaan erottuu puurivi, joita ei aiemmissä kuvissa näy. Marketin parkkipaikan viheralueet ovat muuttuneet. Puiston alue näyttää säilyneen pitkälti muuttumattomana.

Vuoteen 2014 mennessä puiston alue on pysynyt hyvin samanlaisena. Marketin parkkipaikalta on kaikki välikaistojen kasvillisuus poistettu.

Vuodesta 2014 tähän päivään mennessä suurin muutos on tapahtunut marketin ympäristössä. Paikotus on siirtynyt pääosin parkkihalliin ja rakennus on korvattu uudella ja suuremmalla. Leikkipaikka on uusittu vuonna 2019.



Kuva 6 Ilmakuva vuodelta 1931. Alalaidassa oikealla erottuu vanha koulu.



Kuva 7 Ilmakuva vuodelta 1961



Kuva 8 Ilmakuva vuodelta 1971



Kuva 9 Ilmakuva vuodelta 1980



Kuva 10 Ilmakuva vuodelta 1999



Kuva 11 Ilmakuva vuodelta 2014



SUUNNITTELUALUEEN NYKYTILA

Punaisella rajatun suunnittelualueen länsiosassa, Kytkintien varrella, on kaksikerroksinen asuinrakennus, Merikosken päiväkoti ja niiden pihapiirit. Keskellä suunnittelualueita sijaitsee Merikosken puisto, joka on jakautunut eri toiminnoille. Puiston läpi kulkee pyöräilyn- ja jalankulun väyliä, joiden varrella on istutusryhmiä. Eteläosassa Koskitien varrella sijaitsevan vanhan koulurakennuksen vieressä on hieno, suuri mänty ja muutamia pensasistutuksia. Itäpuolella Välipolun varrella kasvaa suurehkoja okakuusia, muutama hieno mänty ja pienempi koristeomenapuu. S-marketin seinissä, sekä Välipolun puolella että puistoon menevän väylän varrella, on runsaasti maisemaan vaikuttavia graffitteja. Myös vanhan koulun seinä on töhritty. Pohjoispuolella marketin kohdalla on pienehköjä koivuja, joista yksi on kuollut. Kaarretien ja Kytkintien välisellä osalla, Valtatien varrella kasvaa, suurempia koivuja. Suunnittelualueen ulkopuolella Valtatietä reunustaa lehmusrivistö. Suunnittelualueen läpi kulkeva voimalinja ja sitä kannatteleva pylväk näkyvät maisemassa selkeästi.

Pohjoisimmassa osassa Merikosken puistoa on sorapintainen urheilukenttä. Kentän laidat ovat jokseenkin epäsiistit. Ympäriävät aidat ovat ruostuneet ja kunnostuksen tarpeessa. Aidan pohjoisreunalla kasvaa pienehköjä männyn ja koivun taimia. Kentän eteläreunalla aidan raossa kasvaa pihlaja. Nurmikko levittäytyy hiljalleen kentän laidoilta sen keskustaa kohti.

Merikosken puiston keskiosassa on vuonna 2019 kunnostettu leikkipuisto ja talvimäki. Leikkipuistossa on nuoria, kunnostuksen yhteydessä istutettuja Maka-Mikkoristeomenapuita ja vanhoja komeita lehmuksia sekä kaksi hienoa mäntyä. Leikkialueen laidalla kasvaa pensaita.

Keskellä puistoa on suihkulähde ja Martti Tarvaisen Sisarukset- veistos. Sen ympärillä on graffiteilla sotkettuja penkkejä ja monilajiset perennaistutukset. Vieressä kasvaa myös okakuusia, koristeomenapuita ja erilaisia pensasryhmiä.

Nurmikentällä kasvaa useita puuryhmiä, joissa on punakoivuja, poppeleita, vaahtera, koivuja, ja okakuusia. Eteläpuolella puistoa on isohkoja okakuusia, joista osa on harsuuntuneita. Ne antavat kuitenkin suojaa vieressä sijaitsevalle asuintalolle. Voimalinjapylvään ympärillä kasvaa useita eri pensaita ja niitä vastapäätä on pensasaita isotuomipihlajasta.



SELITTEET

- Koivu
 - Punakoivu
 - Koristeomenapuu
 - Lehmus
 - Pihlaja
 - Poppeli
 - Vaahtera
 - Rungollinen syreeni
 - Mänty
 - Sembramänty
 - Isovuorimänty
 - Okakuusi
 - Taipunut latva
 - Poistettava puu tai pensas
 - Pensasalue
 - Perennaistutus
 - Suihkulähde
 - Voimalinjapylväk
 - Voimalinja
- Pensasryhmä = syreeni, koivuangervo, norjanangervo ja pensashanhikki



Koulun piha on suurimmalta osalta asfalttikenttää. Pihalla on muutamia pensasryhmiä ja talon länsipäädyssä suuria puita. Lisäksi pihalla on pelimaaleja, ja -seiniä, koripallokoreja, keinoja sekä oleskelukatot. Yleisnäkyä koulun pihalla on avara ja hieman ankeahko.

Päivittäistavarakaupan pihalla on paikoitus autoille sekä pyörille. Pihan laidalla viheralueella kasvaa muutamia koivuja.

Kytöntien varrella olevan asuinrakennuksen pohjoispuolella kasvaa huonokuntoinen orapihlaja-aita ja sen vierellä muutama kuusamapensas. Talon vieressä on haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltu viiitapihlaja-angervoistutus sekä iso syreeni. Kytöntien vieressä kasvaa kolme hieman vinossa olevaa omenapuuta. Paikoitusalueen reunalla on loistoangervo- ja orapihlaja-aidanteet ja toista puolta reunustaa koivurivistö. Pihalla on lisäksi huonokuntoinen syreeni ja ja orapihjalapensas. Takapihat avautuvat urheilukentän suuntaan ja rajalla on orapihlaja-aita.

Päiväkodin pihalla on leikkivälineiden lisäksi isoja koivuja ja mäntyjä sekä huolellisesti leikattuja taikinamarjapensaita. Eteläpuolella pihaa aidan vieressä kasvaa syreeniä. Pihalla on myös muutamia koristeomenapuita sekä mustaherukkapensas. Kytöntien puolella on hyvässä kasvussa olevat vaahterat.



Kuva 12 Näkyä Välipolulta Valtatietä kohti.



Kuva 13 Koivuja S-marketin edustalla Valtatien puolella.



Kuva 14 Alueen pohjoislaidalla kasvavat koivut.



Kuva 15 Pelivälineitä, katos ja pensasalueita koulun avaralla pihalla. Taustalla koulun vanhempi osa ja vasemmalla matalampi uudempi osa.



Kuva 16 Päiväkodin pihaa ja siististi leikatut pensasidat. Talon päädyssä hienot männyt ja kuvan vasemmalla laidassa Kytöntien vieressä kasvava suuret koivut.



Kuva 17 Hiljattain kunnostettu leikkipuisto. Reunoilla kauniit lehmukset. Takana näkyy mäki ja komea mänty.



Kuva 18 Suihkulähde ja Sisarukset-patsas puiston keskellä. Kiveyksen reunalla monilajiset perennaistutukset ja graffitein sotketut penkit. Taustalla puiston puuryhmiä ja maisemassa hallitsevana näkyvä voimalinja pylväineen. Sittemmin kaadettu kuollut tuohituomi näkyy vielä kuvassa.



NÄKYMÄT

Suunnittelualueella katse ohjautuu voimakkaasti kulkuväyliä pitkin ja voimalinjan näkee lähes joka puolelta. Alue on selkeästi jakautunut erilaisiin maisemallisiin kokonaisuuksiin. Kaupan ympäristö on urbaania, kovapintaista ja osassa seinistä on graffitteja. Välipolun länsipuolella on lähes koko alueen mitalla seinäpintaa, jonka edessä on muutamia isoja havupuita ja koristeomenapuu.

Koulun piha on avara ja koruton. Kasvillisuutta on niukasti, mutta liikuntaan on tilaa ja mahdollisuuksia. Ainut isompi kasvillisuusalue on uudemman rakennuksen länsipäädyssä.

Puiston alue on vehreä ja viihtyisä ja se nivoo aluetta yhteen. Puiston kasvillisuus on jäsenellysti omissa ryhmissään ja yleisilme penkkien graffitteja lukuun ottamatta on siisti. Suihkulähde patsaineen on puiston keskipiste. Puuryhmien keskellä on avointa nurmialuetta. Puiston etelälaidassa on tiheimmät havupuuryhmät Koskitien asuinkortteleita vasten.

Leikkipuisto liittyy puistoon luontevasti ja sen puolella on mäen ja pienien kumpareiden luomaa korkeuseroa. Mäen päältä avautuu näkymä puistoalueen yli koulun pihalle, urheilukentälle, kaupalle ja päiväkodin seinään. Suuret, hienot männyt mäennyppylän molemmiin puolin kiinnittävät huomion jo kauempaa, samoin komeat lehmukset leikkipuiston laidalla.

Urheilukentän alue on hieman epäsiisti johtuen ruostuneista ja kuluneista aidoista sekä sorakenttää valtaavasta kasvillisuudesta.

Päiväkodin piha-alueella on isoja puita ja pensaita, jotka luovat tarvittavaa varjoa. Siististi leikatut pensasaidat rajaavat tilaa ja käyttötarkoitus näkyy pihalla selkeästi.

Asuintalon piha-alue on jo hieman nuhjuisen näköinen. Pohjoispuolella oleva koivikko luo suojaa Valtatien puolelle. Kytkintien puoli on asfalttipintoineen karuhko. Suunnittelualueen laidalla olevat puut rikkovat muuten monotonista näkymää.

Alueen eteläpuolen maisemassa hallitsevana on vanha koulurakennus ja suuri mänty. Länsipuolen seinäkin on saanut graffitin kylkeensä. Alueen sisääntulon maisemaa koulun länsipuolelta hallitsee voimalinja pylväineen.



Kuva 19 Näkymä mäen päältä koulua kohti. Edessä vasemmalla vanha mänty. Voimalinja näkyy taustalla.



Kuva 20 S-marketin graffitipeitteinen seinä, kulkuväylä ja koulun pieni paikoitusalue.



Kuva 21 Asuintalon takapiha.



Kuva 22 Näkymä Kytkintietä pitkin etelään. Vasemmalla näkyvissä päiväkodin pihalla kasvavia puita.



Kuva 23 Suihkulähde ja Sisarukset-patsas puiston keskellä. Takana näkyy leikkipuisto ja vasemmalla päiväkodin matala rakennus.



Kuva 24 Puiston okakuusia, joista vasemmalla voimakkaasti taipunut latva. Takana vanha koulurakennus. Voimalinja on vahvasti maisemassa mukana.



Kuva 25 Havupuita puiston etelälaidassa



SUOSITUKSET JATKOON

Jatkossa on tärkeää säilyttää puistossa monilajista ja -ikäistä kasvillisuutta. Se avulla saadaan myös muodostettua viihtyisiä alueita virkistykseen.

Puistossa oleva suihkulähde patsaineen on ollut osa sitä pitkään. Ympäröivät monilajiset perennaistutukset ja omenapuut muodostavat kauniin kokonaisuuden ja nurmialue eri-ikäisine puustutuksineen on tärkeä virkistysellinen alue keskellä tiivistä rakennettua Tuiraa. Nämä tulisi säästää tai kehittää edelleen. Alueen läpi lounas-koillinen suuntaisesti kulkevan reitin linjaus olisi myös syytä säilyttää. Lähes sama diagonaalinen linjaus on huomattavissa jo Bertel Jungin tekemässä asemakaavassa vuodelta 1914. Myös uudistettu leikkipuisto mäkiineen, lehmuksineen, omenapuineen ja merkittävine mäntyineen tulisi säilyttää. 70-luvulta olevan koulurakennuksen länsipuolella oleva harvinainen puumainen vuorimänty, ns. isovuorimänty, on ilmeisesti koulun rakentamisen kanssa yhtä aikaa istutettu, joten se toisi alueelle myös kerroksellista ajan muistumaa.

Kytöntien varrella, päiväkodin edessä olevat vaahterat ovat toissijaisesti säilytettäviä. Ne tukevat alueella sitä, että alueella säilyisi eri kokoisia ja -lajisia puita. Samoin perusteluin kaunis omenapuu Välipolun varrella ansaitsisi jäädä sijoilleen.

Koskitien varrella, säilyvän koulurakennuksen vieressä kasvava vanha mänty tulee ehdottomasti säilyttää.

S-marketin paikoitusalueen vieressä sijaitseva koivu sekä alueen lounaskulmassa jalankulku- ja pyöräilyväylän vieressä oleva kuusi tulisi poistaa. Kaarretien jatkeena olevan kulkuväylän vieressä kasvavan isohkon okakuusen latva on reilusti taittunut ja se kasvaa hieman vinossa. Sen tilannetta tulisi seurata ja tarvittaessa poistaa puu. Suihkulähteen vieressä on pienempi okakuusi, jonka latva on myös taittunut, mutta se vaikuttaa silmämääräisesti muutoin hyväkuntoiselta.

Haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltu kurturuusu sekä viitapihlaja-angervo tulee poistaa ja huolehtia, etteivät ne myöskään leviä maamassojen mukana.

Säilytettävät puut on rakentamisen aikana suojattava huolella. Myös juuristoalueen suojaamiseen on kiinnitettävä huomioita.



Kuva 26
Säilytettäväksi suositeltu leikkipaikka



Kuva 27 Säilytettävä mänty Koskitiellä

SELITTEET

- Ensisijaisesti säilytettävä puu tai alue
- Toissijaisesti säilytettävä puu
- Säilytettävä/kehitettävä alue
- Poistettava puu tai pensas
- Taipunut latvus, mahdollisesti poistettava
- Pensasalue
- Lehtipuu
- Havupuu
- Tarkemmat lajit sivulla 3 nykytilanteen kartalla
- Kuvan ottopaikka, suunta ja numero



Lähteet:

Maanmittauslaitos. *Vanhat painetut kartat*. Nd. Haettu 6.8.2021 osoitteesta <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Paikkatietoikkuna. *Historialliset ilmakuvat*. Nd. Haettu 6.8.2021 osoitteesta <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Oulun kaupunki Tilapalvelut / Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy. *Tuiran koulu Oulu Rakennushistoriaselvitys*. 30.5.2020. Haettu 1.10.2021 osoitteesta <https://www.ouka.fi/documents/64220/18983876/Tuiran+koulu/1602268d-d9ea-4921-ae50-ac6868d079ec>